

## **СТАНОВИЩЕ**

от д-р Валери Стоилов Стефанов, професор в СУ „Свети Климент Охридски“,

**ФСлФ, катедра „Българска литература“**

на материалите, представени за участие в конкурс

за заемане на академичната длъжност „доцент“

**на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“**

по: област на висше образование 2. Хуманитарни науки, професионално направление 2.1. Филология  
**(Българска литература – Възрожденска литература и Фолклор)**

В конкурса за „доцент“, обявен в Държавен вестник, бр. 96 от 11.11.2025 г., и на интернет страницата на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ за нуждите на катедра „История на литературата и сравнително литературознание“ към Филологическия факултет, като кандидат участва гл. ас. д-р Здравко Трифонов Дечев от Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“.

### **1. Общо представяне на процедурата и кандидата**

Със Заповед № РД-22-47 от 09.01.2026 г. на ректора на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ (ПУ) съм определен за член на научното жури в конкурс за заемане на академичната длъжност „доцент“ в ПУ по област на висше образование 2. Хуманитарни науки, професионално направление 2.1. Филология (Българска литература – Възрожденска литература и Фолклор), обявен за нуждите на катедра „История на литературата и сравнително литературознание“ към Филологическия факултет.

За участие в обявения конкурс е подал документи един кандидат: гл. ас. д-р Здравко Трифонов Дечев от Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“.

Представеният от Здравко Дечев комплект материали на хартиен носител е в съответствие с Правилника за развитие на академичния състав на ПУ и включва всички необходими документи.

Списъкът на научните трудове за участие в конкурса включва 2 монографии и 15 статии. По темата на хабилитационния труд са представени 1 монография и 7 статии. Приложени са и четири публикации по темата на докторската дисертация извън конкурса.

### **2. Кратки биографични данни на кандидата**

Здравко Трифонов Дечев е възпитаник на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“, дипломиран по специалност „Българска филология“. Притежава

образователната и научна степен „доктор“. От 2013 година досега е съответно асистент и главен асистент (2015) в Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“. Автор е на две публикувани монографии и на редица статии в специализирания печат. Участник в научни проекти и конференции.

### **3. Обща характеристика на дейността на кандидата**

За конкурса Здравко Дечев представя хабилитационен труд, озаглавен „Около мъртвото тяло“, публикуван през настоящата 2026 г.

Проблемите, свързани с историческото битие на тялото и телесността, са изключително интересни и са разгръщани в различни дисциплинарни полета и теоретични парадигми.

В работата на Здравко Дечев са осмислени част от „приключенията“ на тялото и телесността в контекста на една драматична културно-историческа ситуация. За кандидата тялото е фундаментална категория на човешкия опит със света и със себе си. То се разполага в диапазона от биологичен феномен до социокултурно явление. Тялото е дума, понятие, образ, физическа реалност, биологичен конструкт, анатомичен строеж, символичен градеж.

Тялото е архаическият остатък в нас – поле на първичното, на желанията, лакомията, нагона. Това първично тяло е облечено в цивилизаторски одежди. Тялото е природа, но обуздана, дисциплинирана природа. Тялото е пространствено и времево ограничено. То е подчинено на природната цикличност – раждане, порастване, зрялост, старост, смърт.

Тялото не е едно и единно, има различни социално и ценностно маркирани тела. Има жертвени и героични тела. Има професионално профилирани тела. Не на последно място, тялото на човека е „знаме на неговата човечност против всяка угнетяваща го власт“ (Филип Саразин).

Всички казани дотук неща повече или по-малко са очертани и се вписват в разбирането за тялото в представения труд. Литературата създава концептуално форматиращи и реторично усиленни образи на тялото и телесността. В конкретния случай се обсъждат основно образи на тялото в съчинения от епохата на Възраждането. Това са творби на Софроний Врачански, Найдено Геров, Петко Славейков, Любен Каравелов...

Образът на мъртвото тяло отваря възможността да се създаде една специфична семантична мрежа, изплетена от понятия като власт, насилие, жертва, трансгресия, телос, плът пр. Тялото се мисли и описва в достатъчно широк диапазон от изпитанията на анатомичната телесност до ефектите на символното конструиране. Тялото е очертано като място, където са разписани ужасяващи ексцесии и трагични моралистични срывове.

Човекът е схващан като сложна психофизическа цялост, която пребивава в постоянно прииждащи ситуации на кризис. По този начин основното работно понятие дава възможност да се направят изводи за спецификата на социалната и политическата реалност, за действащите културни норми и кодировки. Емоционалният свят на индивида е „покорно“ вписан в тези кодировки, но в него е съхранен потенциалът за съпротива, възможността за утвърждаване на алтернативи.

Екстесното битие на тялото и поривът към оцеляване отвеждат кандидата и до понятието травма. Травмата е символично значим топос, прицелен в хоризонта на индивидуалното и колективното преодоляване. Показано е как последиците от шоките водят до сработване на механизми за разреждане, за психически трансфери, дистанцирания и отцепвания. Страданията се превръщат в разкази, книги, песни, възпявания... Доказателства за „едно трудно писмено овладяване на света на страданието“.

Мъртвото тяло се оказва символично изтеглено към живота чрез ризата/дрехата. Това са своеобразни бариери пред разпада, концепти за цялост, маркери за културно битие. Така самото прехождане от живота към смъртта и обратно – от смъртта към символичното живеене, се откроява като истинския сюжет на представеното изследване. Оттук и моралистично изведеното послание, което също има своята терапевтична ефективност – „стойността на човека се изразява не само в това как живее, но и в името на какво умира“.

Вторият представен монографичен труд има в основата си защитената докторска дисертация на тема „Устност – писменост във възрожденската култура“ и е публикуван през 2015 г. Трудът се занимава с друга актуална изследователска тема в родната хуманитаристика – отношенията между гласа и записа/писмото, с феноменологията на гласа. Темата отваря една по-обща проблематика – за историчността на комуникацията, за отношенията между фолклорната и писмената култура, за спецификата на рецептивните нагласи, оформящи облика на възрожденския човек. Възраждането е прочетено като нетърпеливо утвърждаване на писменото слово, доколкото през него текат процесите на модернизация – новите модуси на общуване, срещите с големия свят, смяната на културните кодове, грижите за колективната идентификация, тревогите за паметта и пр.

За целите на конкурса авторът представя и 15 статии. Те са посветени на различни проблеми, свързани както с определени периоди от литературната история, така и с актуалния литературен процес. В обзорните статии, посветени на литературната продукция през различни години, Дечев показва умение да чете различните творби в тяхната жанрова специфика, да селектира значимото на основата на добър естетически вкус, което е особено

важно за критическата дейност. Част от посочените статии са интегрирани в корпуса на подготвения хабилитационен труд, което е напълно допустима практика.

Като цяло оценката ми за трудовете на Здравко Дечев е положителна. Те са фокусирани върху интересни и актуални проблеми, изследват ги внимателно, с нужната компетентност и правят обосновани обобщения и изводи.

Здравко Дечев участва в разработването на три научноизследователски проекта. Изнася доклади в различни конференции, посочени са 7 след защитата на докторската дисертация. Съставител и редактор е на коректно посочени научни издания.

Като аргумент за научната дейност на кандидата са приведени 6 цитирания на различни изследвания, както и две рецензии за книгата „Устност – писменост във възрожденската култура“, 2015 г.

Приложената справка за изпълнението на минималните национални изисквания по чл. 26 от ЗРАСРБ показва, че необходимият брой точки за заемане на позицията „доцент“ е наличен.

Здравко Дечев има достатъчно дълъг опит като преподавател и се ползва с авторитет сред студентите и колегията.

#### **4. Оценка на личния принос на кандидата/ите**

Представените трудове и разгърнатите в тях тези са безспорен личен принос на автора Здравко Дечев. Те са написани в съответствие със стандартите за академичните изследвания. Всички използвани чужди постановки, мнения и трудове са въведени коректно, със съответните позовавания.

#### **5. Критични забележки и препоръки**

Бих препоръчал на Здравко Дечев да отделя по-голямо внимание на теоретичното проясняване на основните понятия, с които работи. Около тялото например има натрупани огромни изследователски масиви в различни дисциплинарни полета. Добре е някаква част от тях да бъдат презентирани и евентуално активирани в хода на работата.

Цитиранията по принцип са израз на добросъвестност и научна коректност, но понякога преобладават и натежават в изложението.

#### **6. Лични впечатления**

Нямам преки лични впечатления от преподавателската и научноизследователската работа на кандидата извън предоставените ми материали в областта на конкурса.

## **ЗАКЛЮЧЕНИЕ**

Документите и материалите, представени от гл. ас. д-р Здравко Трифонов Дечев, отговарят на всички изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), на Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и на съответния Правилник на ПУ „Паисий Хилендарски“.

Кандидатът в конкурса е представил значителен брой научни трудове, публикувани след материалите, използвани при защитата на ОНС „доктор“. В работите на кандидата има оригинални научни приноси. Основната част от тях са публикувани в авторитетни научни издания.

Научната и преподавателската квалификация на кандидата е несъмнена.

Постигнатите от гл. ас. д-р Здравко Трифонов Дечев резултати в учебната и в научноизследователската дейност напълно съответстват на минималните национални и допълнителните изисквания на Филологическия факултет, приети във връзка с Правилника на ПУ за приложение на ЗРАСРБ.

След като се запознах с представените в конкурса материали и научни трудове и оцених тяхната научна и научноприложна стойност, давам своята **положителна оценка** и препоръчвам на Научното жури да изготви доклад предложение до Факултетния съвет на Филологическия факултет за избор на гл. ас. д-р Здравко Трифонов Дечев на академичната длъжност „доцент“ в ПУ „Паисий Хилендарски“ по област на висше образование 2. Хуманитарни науки, професионално направление 2.1. Филология (Българска литература – Възрожденска литература и Фолклор).

15.02.2026 г.

**Изготвил становището:** .....

проф. дфн Валери Стефанов